

ком світа, що Христос вийшов до нас, щоб нас спасти, а так не було певним, чи Христос не сходить і на другу планету. Коли так дійсно є, то як могли тамті люди походити від Адама? Як могли вони уритувати ся на Ноевім ковчезі? Копернікова наука прямо драгувала їх людську розумність, що люди не є панами усього світа, тільки що се дрібні порошинки у всесвіті, що вони не мають чим гордити ся. І католицькі духовники відразу осудили що наука Коперніка противна сьв. письму, бо там говорить ся, що бог сотворив перше землю, а аж потім сонце і другі небесні тіла, — а одного разу казав Ісус Наван задержати ся сонцеви, а не землі. І відразу порішено, що розширюваня тої науки є шкідливе для християнства і треба її всіми силами спинювати. Сей час заказано ширати всі „книжки, що вчать про рухи землі“.

(Дальше буде).

До українського робітництва в Америці.

Товариші!

Минає кілька років, як між українськими робітниками в Америці пронеслись перші вичі соціалізму, та почались змаганя до заложеня української Соціалістичної Федерації. Ті великі вичі змаганя знайшли відгомін в серцях свідомих українських робітників і серед них почалась горячкова праця.

Початки були досить відраді. Заснувалось кілька соціалістичних відділів і здавалось, що ось-ось соціалістичний рух серед української еміграції здобуде певний ґрунт і непохитне становище, та рознесеть ся широко велика ідея соціалізму між півмільоновою українською еміграцією. Однак, соромної памяти конвенція в Пітсбургу 1913 р. розвіяла всі надії.

Устало не тільки всяке жите у відділах, але і слух про них затинув, з 8-ох чи 9-ох відділів, лишив ся лишень один, який існує й досі, а се відділ в Детройті. Догеря недавно поновив свою давнійшу діяльність відділ в Гренд Репідс. Правда, соціалістичні вичі не суть ся тут і там серед українського робітництва, однак нічого реального нема зробленого. Отже перед нами знов встає неминуча konieczність почати дійсну

роботу, організувати увесь соціалістичний елемент в одну Федерацію, і нести нашу ідею в народ.

Федерація провадити роботу над виволоенем поневоленого укр. робітництва в контакт з Американською Соціалістичною Партією.

Товариші! Майже ніхто з Українців в Америці не відриває ся в справі дійсної соціалістичної організації. Ми почуваємо ся до обовязку заложити таку організацію. Та звиваємо Вас всіх, в кого є лишень крихітка любови до робочого люду, — допоможіть нам в нашій роботі. Вперед! Вперед! Соціалістична ідея, зискує рік річно тисячі нових поклонників. Експлуатація робочого люду доходить до крайности. Не можемо терпеливо далше вносити ярма. До праці! До праці!

Освідомляйте українське робітництво, несіть між його поруч робітничої класи всіх націй до рішучої боротьби з капіталізмом, не будьмо заввадою для других в сій боротьбі за долю їхню і нашу.

Лишень соціалістичний лад заповнить свободу українському людови і лише введенне соціалістичного ладу заповнить свободу кожній одиначі, та усуне вилискуване мільонових робітничих мас, горсткою капіталістів-галапасів. Тому ми

в власнім особистім і народнім інтересі мусимо стреміти до введеня соціалістичного ладу, і тому нашим обовязком є заложити соціалістичну організацію, і з'єднувати до неї можливо найбільше членів, які мають стати борцями за правду і волю.

Товариші! Живемо в Злучених Державах, де ніякі параграфи не заборонять нам організаційної роботи. Тому ми повинні спрямувати всі наші зусилля в сей бік, звідкилам всміхаєть ся надія на кращу будучину.

Вставайте брата!

Не можна довше терпіти неволі. Ми віримо, що в Ваших серцях падає подумя любови до свого люду та до поневоленних мас. В імени сєй любови, в імени гуманности, звиваємо Вас до діла. Ви, всі що переняті ідею соціалізму і Ви всі, що переняті бжжанем кращої долі, горніть ся та вступайте в соціалістичну партію, яка без проливу крови, без мордовань і насильств, виборе всему сьвіту — і долю і волю!

Закладайте по всім усюдам соціалістичні відділи не вважаючи яке буде число членів. Коли схочете працювати, то зможете з'єднати до місцевих відділів сотні членів.

Про всякий рух інформуйте „Тимчасовий Екзекутивний Комітет Української Соціалістичної Федерації“ вибраний членами Українського Соціалістичного відділу в Детройті, а звідси дістанете всі потрібні інформації.

Освобожене нашого поневоленого народу та пролетаряту цілого сьвіта в рабства і неволі — хай стане Вашим найсвятійшим обовязком!

Ми надіємо ся, що наш клич не прогомонить безслідно, не остане без широкого відгону серед української еміграції в Америці. Ми віримо, що сей наш зазив заставить Вас до пози-

тивної праці, та що невдовзі повстане могутня Українська Соціалістична Федерація, яка згуртує в собі увесь український пролетарят в Злучених Державах до борби проти гнету, який нас давить нані, до борби за кращу долю.

Тамте Товариші про наш девіз: „Пролетарі всіх країн єднайте ся“, та не забувайте і того, що визніл робітників має бути ділом самих же робітників!..

Тимчасовий Екзекутивний Комітет Української Соціалістичної Федерації

По всякій інформації звертати ся на адресу тимчасового секретаря:

J. Hundiak,
1745 Michigan Ave
Detroit, Mich.

Деять причин невдоволеня робітників.

Вже більше одного року, як конгрес Злучених Держав назначає так звану „Комісію Промислових Відносин“ якої задачю було досліджене відносин у кождім промислі в краю. Ся комісія прерослухала 514 свідків позваних перед неї так з поміж капіталістів, як і з поміж провідників робітничого руху, а також і людий таких, які зовсім не беруть участі в боротьбі між працею а капіталом. Зізнаня тих свідків виробили в комісії досить правдиве понятя, що до причин, які ширять духа невдоволеня і бунту в робітничій класі. У своїм справозданю до правительства у Вашингтоні, комісія подає девять таких причин:

1. Сьвітовий рух (себто соціалізм), який походить з похвального бажаня кращих житєвих обставин для всіх людий;
2. Протест проти малої платні, довгих годин і несприятлих умовин у неоднім промислі;
3. Бажане робітників ма-

ти свій голос при формованю умовин праці і буття проти давленя їх фахових і політичних організацій;

4. Везробіте і несталість праці;

5. Несправедливий поділ продуктів промислу;

6. Непорозуміння і пересуды;

7. Агітація і агітатори, що їх ненавидять працодавці, а єбороняють представники праці;

8. Великий зріст ціни продуктів в порівнаню зі зростом платні робітника;

9. Швидко зростаюча сьвідомість, що від істнующого ладу суспільно-економічного дарма надіяти ся відшкодованя за кривди і гнет.

Ми соціалісти вже давно се знали, а правительство Злучених Держав „не вірило, аж змірило“ і положило свою урядову печатку в сьвідомство правдивости соціалістичної науки. Хто шукає сьгодні правди в справах економічних, сей безумовно зайде в соціалізм, однаково, чи се одна особа, чи ціла громада або держава.

Дамян Бориско.

3 думок соціаліста.

Пророкує дехто, що ся війна буде послідною. І воно зовсім можливе, що по війні капіталісти всіх країн поєднають ся і жити-муть в згоді, але се не буде запорукою мира між людями. Хоч і настане мир в пануючій класі суспільства, то се не буде мира між нею а класою робітничою. Класова боротьба не може скінчитися інакше, лиш вибухом нової війни під назвою соціалістичної революції.

В давнину український пролетар утікав з людської неволі у Січ і ставав вольним козаком. Сьгодні соціалізм є такою новітньою Січю, що у ній збігають ся пролетарі всіх країн і орга-

нізують себе в могутчу армію, що відобе сьвіт а рух капіталізму та віддасть його на власність усього людства.

Якби не віра, то Турки може і не мішали б ся до війни; але віра (попи вонуть її найвищим добром людий) дала їм меч в руки і пхнула у „святую війну“ проти „невірних християнських собак“.

Політичний будинок названо „державою“ мабуть тому, що у ній лудрий і хитрий „держить“ темний народ в неволі законів „державних“ і обовязків го-жанських.

Патріотизм я розумію так, що треба любити всю українську крахітку ліпше, чим чуже і, що треба ненавидіти рідних дершкірів крахітку дужше, чим чужих.

Сема заповідь божа є тою „костію неволи“, що над нею призуть ся соціалісти а попамі.

Капіталізм значить добробут для кількох; соціалізм значить добробут для всіх.

Всі люди на сьвіті — багаті і біді, побожні і безбожні, хорі і здорові, прості і учені — всі вони ділять ся на дві класи: на таких, котрі є задоволені старим ладом на сьвіті і на таких, що не є ним задоволені і бажують нового ладу. З сєй точки погляду (а вона є найважнійшою в житю) люди ділять ся на капіталістів і соціалістів.

Робітники повинні домагати ся підвищення платні доти, доки не дістануть повної правоти втворю сьвої праці. Так буде за соціалізму.

Людська думка є найгартнішим виявленем і останнім виразом божественної сили в природі. Вона є матерю богів і релігійних вірувань людського роду; вона їх сотворює, змінєє і відкидує. наче зростаюча дитина сьвої звавки.

Організація є одною з правд пролетарської віри

негарнім або бодай порозумітись з нею в сій справі; всім здавало ся, що так мусить бути. Як траплялось, що єі не було між кружковцями, вони відчували брак єі між ними і зачинали питати: „А деж Сфінкс?“ і посилали за нею. Вона приходила, сідала мовчазлива, а робота йшла хутко і певно... В батьковім домі що суботи сходили ся члени партії „Істинно-русскіх людєй“. Се все були особи висщого підрахунку. Пили чай з ромом, пили „ачіщеную“ і укладали проекти ріжних паскудств. Вона як господиня дому, завжди була на сих зборах. Чорносотенці цілком не женувались нею, бо через єі давне успособлене кожний з них вважав єі в душі за дуреньку; а що би заїдозріти єі в приналежности до скрайної партії, про се не могло бути й думки. Навіть брати єі не відали про се. Щоб захистити себе від наслідків можливих провокацій, осібні кружки окремих секцій партії складались так, що найближші товариші могли належати до однакової партії, не будучи сьвідомими оден про одного, бо се го виматали інтереси партії. Отже чорносотенці не кривились перед нею з своїми ильнями, і вона все чула і все, як слід, вихіюнувала, але все з власної ініціативы, нікому не звіряючись, ні з ким не радячись; що більше: ніхто навіть не здогадував ся про єі самовільні вчинки.

Так було довший час.

До кружка вступило двоє нових людий. Се була пара наречених: він студент, вона слухачка висших жіночих курсів. Обоє були люди незвичайно приємної вдачі, так що швидко заволоділи симпатіями цілого кружка. Він — гарний мушкетер, стрункий і дужий, ентузіаст, повний молодечого запалу і щирого завязія до партійної праці; вона ж була лагідна, як голубка, ніжна як білиночка, і також щира робітниця. Любились обоє страшенно, не зводячи оден з другого очий, а товариші не навивали їх інакше, тільки „голубками“; „наші голубки“ — се була їх кружкова назва.

І ось з сєй хвилі почались цікаві ричи в кружку. Між Сфінксом а голубками почалось діяти ся щось невірального. Перші зачали Голубки, властиво він, Голубок. Особливий вигляд і давнє поведене Сфінкса в кружку зараз таки звернули на неї його увагу; а вислухавши від товаришів ше дивніші оповіданя про неї, він почав приглядатись до неї пильнійше і в душі почув до неї недовіре. Став пильно стежити за нею, але усе її стараня не привели до бажаних вислідів. Чим більше за нею слідив, тим більше робилась вона для нього незрозумілою. Почалась глуха й уперта боротьба, затанена глибоко в середині сєства і тим ще упертіjšа. Деб не зустрів єі,

динив ся їй пильно в очі; своїм поглядом хотів проскрити єї наскрізь, заглянути в найглибші тайники душі, а вона була німа й невиразна. Змучений і обезсилений ішов до сьвої Голубки, пестивсь біля неї, немов набирав ся сили, і знов всі його зусилля розсипались, як хвиля, що бе в міцну, холоду скелю. Се всі примітили, але кожний таїв про се єі і всі ждали, що то з того вийде. Невдоволе вийшло.

Се було так:

Раз на зібраню кружка почали відраховувати членів партії, що недавно згинули. Вони були не так зворушені, як більше піднесені, майже до зухвалоєти. Виглошували промови, а потім всі вставали в місьці і співали: „Ви жертвою впали“... Вона і не вставала і не співала. Як скінчалось, він підійшов до неї і дваячав єй просто в очі, запитав:

— Чому ви не хочете віддати останнього довгу вашим згинувшим товаришам?

— Бо я їх ненавиджу — відповіла тихо і спокійно. Він підняв руку і вдарив її в лице.

Всі заніпали в якісь очікуваню; а вона навіть не поворухилась, тільки лагіднай усміх блиє їй одну мить на обличчю і зник, і лице знов закамєніло в суворім спокою.

Всі були страшенно обурені на неї; її виключили з кружка.

Тож от дивна річ: на першім засіданю, яке відбувалось без неї, всі відчули брак чогось серед себе. В механізмі кружкового життя бракувало чогось подібного до регулюючої шрубки; такою шрубкою була вона. Хтось не вдержав і по старій звичці запитав: „Де Сфінкс?“. Знову всі загворили. Почалась дискусія; одні настоювали щоб її вернути до кружка, бо, мовляв, вона нічим не провинилась; прецінь усе її знають як людяну оригінальну, все і всюди оповидяну, і слова, яких вона тоді звжила, служили тільки виразом її опозиційної вдачі. Другі перечили. Більюстия голосів порішено вернути її назад до кружка. Хотіли когось післати за нею.

— Я піду за нею! — сказав дивно блєснувши очима, Голубок. Пішов і привів її. І знов в кружку пішло все по старому, а боротьба між обома тягла ся далі; властиво не боротьба, а атакованє Голубком Сфінкса, бо Сфінкс відносилась до тих атаків більш ніж пасивно, просто не примічала їх...

(Конець буде).